

Por: Alumnos de 6.º de Primaria. Curso 98/99
Colexio "As Bizocas" de o Grove.

Alumnos: Leticia, Vanessa, Luis, Laura, Isabel,
Rubén, Luisa, Santiago, Verónica, Sergio, Iria, Tomás.
Profesora: Lidia Pérez Otero

OS MUIÑOS DE REGATO

Na arquitectura popular galega, O MUIÑO, ten un papel significativo: na economía tradicional "o gran" foi un elemento fundamental, polo tanto O MUIÑO tivo unha gran importancia.

É unha construción na que as relacións de tipo sociais foron moi importantes, pero a finalidade máis xeneralizada era a de moe-lo gran para obte-la fariña.

Existen MUIÑOS de diferentes características e finalidades; aquí falaremos dos MUIÑOS hidráulicos, chamados tamén de auga ou regato, dos que había e hai gran cantidade na nosa parroquia de San Vicente, algúns deles desaparecidos xa, doutros quedan restos, e os máis, están en ruínas e cheos de silvas, toxos, etc. Os que mellor se conservan son: "O MUIÑO de García" de D. Juan García A. e "Serra Muño" na praia de Area Grande. Ó parecer este MUIÑO foi construído aló polo ano 1920 sobre outro que databa do S. XVI; o seu dono era o Sr. Bernardo da Granxa, pero hoxe pertence a D. Juan Vidal Vidal.

Ó parecer "OS MUIÑOS DE REGATO" son os máis antigos en Galicia e o seu número moi elevado. Hai regatos nos que nun espazo reducido sitúanse un grande número de MUIÑOS, uns seguidos doutros. Tal sucede no "Regato da Cova da Loba" (considerada coma a liña divisoria entre as parroquias de San Vicente e San Martiño), no que as augas discorren cara a Moreiras (Esteiro de Moreiras) na Ría de Arousa. Nel atópanse dez ou doce MUIÑOS, tal e como sinalamos no mapa; ou "MUIÑOS DE ESTOÑO" dos que quedan restos e as súas augas van morrer "A Lavajeira" ou "O Estanque" tamén en Moreiras.

Muiño de Regato

O sistema de funcionamento dos MUIÑOS é moi semellante, tal como se ve no esquema. O MUIÑO sitúase na beira do regato ou río; neste retense a auga nunha presa feita no mesmo curso do río; da presa lévase ó MUIÑO por unha canle. Tamén se pode canaliza-la auga directamente do río. Xeralmente a auga ó chegar ó MUIÑO queda a máis altura ca este, xa que ten que baixar con forza para poñer en movemento o mecanismo do mesmo.

Os MUIÑOS que fomos descubrindo en San Vicente, non son todos do mesmo tamaño, e varían no número de "moas"; esto fainos supoñer que os máis grandes pertencían a familias que colleitaban moito gran.

Cafetería

Disponemos de Pantalla
GIGANTE

SPLASH

C./ Bastarreche, 15 MARÍN - Teléf.: 986 890 060

Restaurante "O QUE FALTABA"
Curro Especialidad en: Caldeiradas
ILLA DE ONS

Cando secaban os regatos (no verán), as xentes da Parroquia ían moer ó " MUIÑO DA CHANCA " (que funcionaba todo o ano, en Dena, e que en tempos foi dun veciño de San Vicente que logo vendeuno) e para trasladarse ata alí ían andando ou en burro, ou ben á Pobra do Caramiñal (no outro lado da ría). Viñan nun bote a recolle-lo froito unha vez á semana; o gran ía nuns foles de carneiro para que non se mollara o gran (os foles eran sacos feitos coa pel do carneiro curada e o sitio das patas era para agarralo saco cando se levaba na cabeza). Á semana seguinte traían a fariña e voltaban a leva-lo gran e así sucesivamente.

O bote atracaba na praia de Area Grande para recolle-lo froito que levaba a xente de San Vicente; para os de Balea xunto A Lagoa preto de Piñeirón e para os de Reboredo na praia das Pipas.

Os MUIÑOS levan o nome do lugar onde están situados como : "MUIÑO de Arroquido", "MUIÑO de Rio Seco", "MUIÑO da Roza Vella", " Serra MUIÑO", ou tamén o nome do dono como : " O MUIÑO de Sr. Juanito o de Naret" (coñecido como < O MUIÑO dos Naretos>), " O MUIÑO de Sr. Juan Vidal Vidal", " O MUIÑO de García", etc.

Ó parecer os MUIÑOS de San Vicente non eran comunais senón dun só dono ou de herdeiros. Moían o gran para a casa ou para outras persoas que o desexasen; estas pagaban por moer, ou ben en diñeiro (poucas veces, pois non había cartos) ou polo sistema de "Maquí" (o máis empregado) que consistía en quitar unha, dúas ou tres cuncas de froito, segundo a cantidade que levasen a moer.

No MUIÑO xuntábanse os veciños e quedaban de lería e ata de troula. O que non sabemos é se aquí, en San Vicente, se facían as famosas "Muiñadas" que consistían en xuntarse mozos e mozas, polas noites, no MUIÑO para cantar, bailar, falar, . . . ; supoñemos que si, inda que ás persoas ás que preguntamos non se manifestaron sobre o tema.

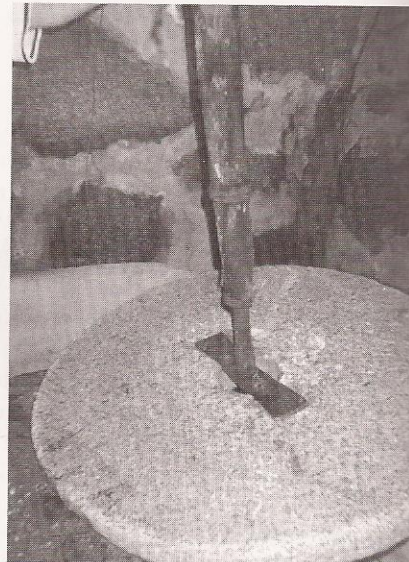
Da importancia que tivo o MUIÑO na vida cotiá, da mostras a cantidade de cantigas que xurdiron e que lembran as persoas maiores:

Unha noite no muíño
unha noite non é nada
unha semana enteira
esa si que é muiñada.

O muíño de meu pai
eu ben lle sei o tempero:
cando está alto, baixalo,
cando está baixo, erguelo.

Meu meniño, durme, durme,
teño que ir ó muíño,
teño que ir pola fariña
para face-lo panciño.

Fun esta noite ó muíño
non moín nin muiñei;
perdín a trenza do pelo
iso foi o que ganeí.

Toda a información que recollimos os nenos e nenas de 6º, esperamos que sirva para "concienciar" ás persoas que corresponda, para que tódolos MUIÑOS de Regato de San Vicente que son moitos (non temos información sobre todos) sexan arraxados e conservados non só para facer turismo rural (que pode ser o caso) senón tamén para que sirvan de testemuña de cómo foi a vida dos nosos antergos, bisavós, avós, . . ." SON PARTE DANOSA HISTORIA ".

BAR LONXA

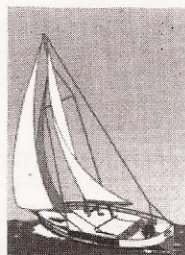
Teléf.: 986 724 333

PORTONOVO

ESPECIALIDAD:

*ALBARIÑO *PESCADITOS *MARISCOS

EL PUERTO. CÓMODA TERRAZA

Merón

MIRO

ESPECIALIDAD EN CALDEIRADAS
Y MARISCOS DE LA RÍA

Calle LA MARINA, s/n.

Teléf.: 986 723 511 - PORTONOVO (Pontevedra)

